

Raně novověký depot mincí z obce Rzy (okr. Ústí nad Orlicí). Předběžná zpráva o stavu zpracování nálezu

Jiří Militký – David Vích

Abstract: Preliminary Report on an Early Modern Era Coin Find from the Village of Rzy (Ústí nad Orlicí Distr.).

The hoard was discovered accidentally on the 2nd April 2018 in a forest situated south-south-west from the village of Rzy. It was concealed within two ceramic vessels, one of which was covered with a lid. The total number of coins in the hoard was 2269 comprising 784 pieces in the first container, 1207 in the second, and 278 additional pieces placed on the top. The hoard had been buried after 1673. The stem of the hoard is represented by 3-kreuzers of Ferdinand II (1619–1637) and Ferdinand III (1637–1657) struck in various mints of the Habsburg confederation. The earlier part of the hoard consists of 162 Prague groschen especially. The Rzy Hoard offers an insight into the monetary system in East Bohemia following the end of the Thirty Years' War.

Keywords: Rzy; coin hoard; Early Modern era; 17th century

Předmětem tohoto příspěvku je předběžné zveřejnění depotu raně novověkých mincí odkrytého na k. ú. Rzy, obec Dobříkov. Nález byl vyčištěn a do úrovně znaleckého posudku, zadaného Krajským úřadem Pardubického kraje,¹ zpracován na numismatickém oddělení Národního muzea.² Protože tento významný poklad zatím nebyl nikde podrobně popsán a vyhodnocen, přinášíme na tomto místě zprávu o jeho existenci, která ve stručné podobě seznamuje s jeho obsahem a umožňuje základní interpretaci.³

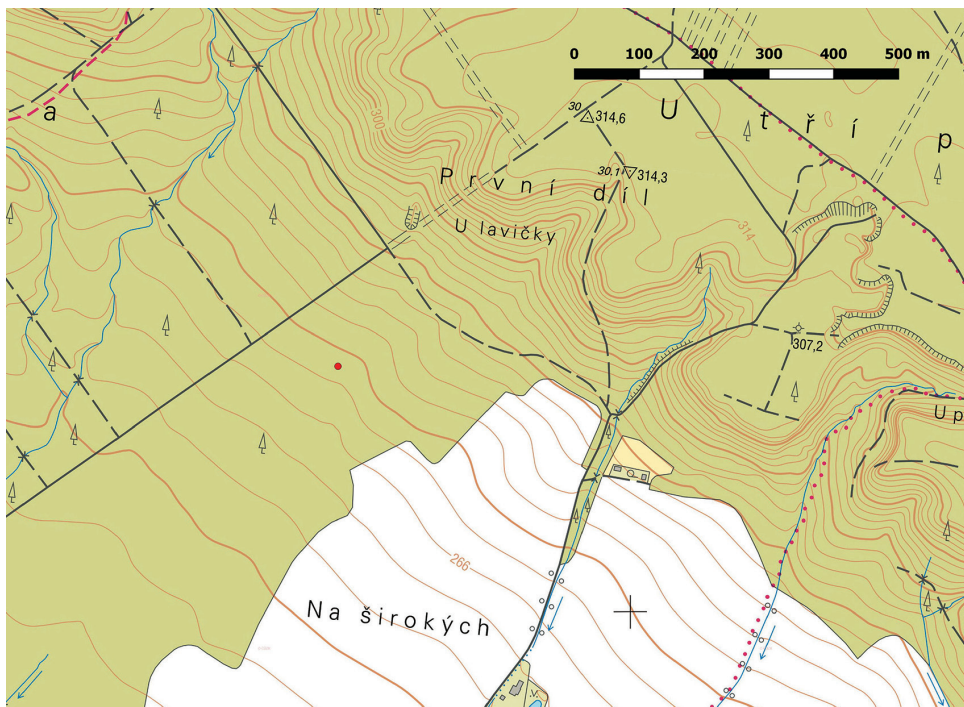
Poklad z k. ú. Rzy má velice precizně zdokumentovány nálezové okolnosti. Dne 3. dubna 2018 oznámil pan Tomáš Jetmar archeologickému pracovišti Regionálního muzea ve Vysokém Mýtě nález mincovního depotu, který byl náhodně učiněn

* Autorský podíl J. Militkého vznikl za finanční podpory Ministerstva kultury ČR v rámci institucionálního financování dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace Národní muzeum (DKRVO 2024–2028/11.I.b, 00023272).

¹ Militký – Schneider 2020.

² Na vypracování posudku se podílel také Mgr. P. Schneider, který popsal obsah jedné z nádob a kterému autoři děkují za předchozí spolupráci.

³ Od roku 2012 byla v Národním muzeu v rámci zpracování posudků k vyplacení nálezového krajskými úřady zpracována řada nově odkrytých mincovních pokladů. Některé z nich byly následně detailně publikovány – Horní Rápotice (Militký et al. 2020), Plchůvky (Militký – Černohorský – Vích 2018) a Fryšták – Horní Ves (Hradil et al. 2023).

Obr. 1. Rzy, obec Dobříkov (okr. Ústí nad Orlicí) – poloha místa nálezu depotu mincí na mapě 1:10000.

2. dubna 2018 při vycházce v lesním terénu. Ještě týž den převzalo archeologické pracoviště dvě keramické nádoby naplněné stříbrnými ražbami, solitérní mince, střepy nádob a střepy keramické pokličky. Celková hmotnost pokladu před čištěním činila asi 4,5 kg.

Místo nálezu leží ve volné krajině v rovinatém lesním terénu asi 800 m SSZ od obce Rzy, přibližně 450 m východně od soutoku dvou bezejmenných lesních potočků, které jsou pravobřežním přítokem řeky Loučná. Depot byl objeven v prostoru mezi lesní tratí „U lavičky“ a polní tratí „Na širokých“ (obr. 1–3). Přesné místo bylo v terénu zaměřeno (GPS – Stonex S7, JTSK, X 500040.2440, Y 160657.7773, UTM WGS 84, E 0879966E, N 5540467).

Archeologické ověření terénní situace prokázalo, že v místě nálezu se nacházela jamka hluboká 30 cm, v níž podle sdělení nálezce stály těsně vedle sebe obě nádoby. Vzhledem k výšce nádob se musela jejich ústí nacházet pouze několik centimetrů pod úroveň stávajícího terénu. Na povrchu nádob byla již dříve při vyzvednutí nálezu objevena také skupina mincí, u kterých nelze stanovit, ze které konkrétní nádoby pocházejí (278 kusů). Svrchní úroveň nádob byly narušené a ve střepích (včetně jedné pokličky), nicméně nádoby se do značné míry podařilo slepit. Na místě nálezu se podařilo dohledat i jeden střep náležející k předané pokličce a s pomocí detektorů kovu i několik mincí. Autenticita nálezu je tak ve vztahu k místu zcela

Obr. 2. Rzy, obec Dobříkov (okr. Ústí nad Orlicí) – nálezová situace v lesním terénu (foto D. Vích).

nepochybná.⁴ Terénní nálezová situace byla jednoduchá – nádoby byly zapuštěny do tmavé lesní humusové vrstvy a nasedaly na tmavou jílovitou vrstvu vzniklou dlouhodobým zamokřením. Je zřejmé, že místo nálezů bylo v době jeho uložení do země neosídlené. Vzhledem k tomu, že nádoby nebyly poškozeny orbou, zjevně byl tento pozemek již v raném novověku zalesněn, což dokládá také mapa z 19. století (obr. 3).

Nález byl ke zpracování do Národního muzea předán v nečištěném stavu (obr. 6, 10) a mince byly před numismatickým vyhodnocením vyčištěny roztokem kyseliny citronové. Pro účely znaleckého posudku byly mince určeny v úrovni země, panovník, mincovna, mincmistr, nominál a letopočet. Nebyly však sledovány varianty a mince nebyly detailně popsány s odkazy na referenční literaturu. To bude úkolem budoucího detailního numismatického zpracování.⁵ Popis nálezů respektuje původní uložení ve dvou nádobách. Třetí část nálezů, mince z povrchu nádob v celkovém počtu 278 kusů, se při zpracování znaleckého posudku do Národního muzea vůbec nedostala a byla zpracována až v roce 2025.

⁴ Vích 2018.

⁵ Vzhledem k tomu, že v tomto příspěvku jde pouze o předběžné zpracování nálezů, nelze vyloučit, že detailní popis celého souboru v budoucnu přinese dílčí korekce.

Obr. 3. Rzy, obec Dobříkov (okr. Ústí nad Orlicí) – obec na mapě z 19. století (podle *mapy.cz*).

Celý poklad je uložen v Regionálním muzeu ve Vysokém Mýtě, podsbírce archeologie (inv. č. 18A-3625).

Popis nálezu

Poklad z k. ú. Rzy tvoří tři samostatné celky – 1) mince z povrchu obou nádob; 2) mince z nádoby č. 1; 3) mince z nádoby č. 2. Protože jde však s jistotou o jednu peněžní hotovost, je součástí popisu depotu také celkový katalog všech v nálezu zastoupených ražeb.

1. Dislokované mince z povrchu obou (?) nádob (278 mincí)

ČECHY, království, **Ferdinand II.** (1619–1637), mincovna: **Praha**, mm. H. Suttner (1623–1625), AR 3krejcar 1624 (5); 16?? (1); mm. B. Hübner (1625–1630), AR 3krejcar 1625 (2); 1626 (2); 1627 (2); 1628 (3); 1629 (2); 1630 (4); 16?? (1); mm. E. du Bois (1630–1631), AR 3krejcar 1631 (1); mm. T. Schuster (1631–1636), AR 3krejcar 1633 (1); 1634 (4); 1635 (1); 1636 (3); mm. J. B. Wolker (1637–1655), AR 3krejcar 1637 (1); mm. neurčitelný, AR 3krejcar 16?? (1); mincovna: **Kutná Hora**, mm. S. Hölzl (1617–1632), AR 3krejcar 1624 (1).

Ferdinand III. (1637–1657), mincovna: **Praha**, mm. J. B. Wolker (1637–1655), AR 3krejcar 1638 (1); 1640 (1); 1643 (1); 1644 (1); 1645 (1); 1648 (2); mincovna: **Kutná Hora**, mm. J. V. Geronis (1636–1643), AR 3krejcar 1638 (1).

MORAVA, markrabství, **Ferdinand II.** (1619–1637), mincovna: **Brno**, mm. Ch. Wohnsiedler (1624–1627), AR 3krejcar 1624 (2); 1625 (2); mincovna: **Mikulov**, mm. neznámý, AR 3krejcar 1627 (1); 1628 (1).

Ferdinand III. (1637–1657), mincovna: **Olomouc**, mm. T. Sonnenschein (1637), AR 3krejcar 1637 (4).

Morava, **OLOMOUC**, biskupství, **Karel II. Liechtenstein** (1664–1695), mincovna: **Kroměříž**, AR 3krejcar 1670 (2).

SLEZSKO, **Ferdinand II.** (1619–1637), mincovna: **Vratislav**, mm. B. Zwirner (1623–1624), AR 3krejcar 1624 (1); mm. H. Riedel (1624–1627), AR krejcar 1626 (2); mm. H. Riedel a H. Ziesler (1627–1630), AR 3krejcar 1627 (4); 1628 (8); 1629 (3); mm. P. Hema (1630), AR 3krejcar 1630 (1); mm. H. Riedel a H. Ziesler (1630–1632), AR 3krejcar 1631 (2); mm. H. Ziesler (1632–1637), AR 3krejcar 1634 (1); 1636 (3); mincovna: **Nisa**, mm. D. z Breenu (1624–1625), AR 3krejcar 1624 (1).

Ferdinand III. (1637–1657), mincovna: **Vratislav**, mm. G. Reichart (1637), AR 3krejcar 1637 (4); mm. G. Reichart a M. Jan (1637–1648), AR 3krejcar 1638 (2); 1639 (2); 1643 (1); 1645 (1); 1646 (1); mm. G. Reichart a G. Hübner (1648–1655), AR 3krejcar 1649 (1).

Leopold I. (1657–1705), mincovna: **Vratislav**, mm. G. Hübner (1657–1664), AR 15krejcar 1662 (2); mm. S. Hammerschmidt (1664–1691), AR 6krejcar 1665 (2); AR 3krejcar 1667 (3); 1669 (4); 1670 (2).

KLADSKO, hrabství, **Ferdinand III.**, jako český a uherský král (1627–1637), mincovna: **Kladsko**, mm. P. Hema (1628–1631), AR 3krejcar 1628 (1); 1630 (2); 1631 (1); vard. H. Rossner (1631–1637), AR 3krejcar 1634 (1); 1635 (2); 1637 (1).

Ferdinand III. (1637–1657), mincovna: **Kladsko**, mm. G. Werner (1640–1654), AR 3krejcar 1651 (1); 1652 (1).

Leopold I. (1657–1705), mincovna: **Kladsko**, mm. Franz baron de Lisola (1664–1665), AR 6krejcar 1665 (1).

Slezsko, **LEHNICKO-BŘEŽSKO**, knížectví, **Kristián Wołowský** (1654–1664), mincovna: **Břeh**, mm. K. Brettschneider (1665–1673), AR 3krejcar 1668 (1); 1670 (1).

Slezsko, **KRNOVSKO**, knížectví, **Jan Jiří** (1606–1621), mincovna: *Krnov*, AR 3krejcar 1616 (1).

DOLNÍ RAKOUSY, arcivévodství, **Matyáš** (1612–1619), mincovna: **Videň**, mm. U. I. Jassinski (1617–1619), AR 3krejcar 1617 (2).

Ferdinand II. (1619–1637), mincovna: **Videň**, mm. M. Fellner (1619–1637), AR 3krejcar 1624 (15); 1625 (3); 1626 (2); 1627 (3); 1628 (3); mincovna: **Sankt Pölten**, mm. J. J. Edling (1624–1625), AR 3krejcar 1625 (1).

Leopold I. (1657–1705), mincovna: **Videň**, mm. A. Cetto (1660–1665), AR 6krejcar 1665 (1); AR 3krejcar 1664 (1); mm. F. Faber (1666–1679), AR 3krejcar 1668 (1); 1669 (2); 1670 (2); 1672 (1).

HORNÍ RAKOUSY, arcivévodství, **Leopold I.** (1657–1705), mincovna: **Neuburg am Inn**, mm. B. Triangel (1660–1665), AR 3krejcar 1665 (1).

ŠTÝRSKO, vévodství, **Ferdinand II.** (1619–1637), mincovna: **Štýrský Hradec**, mm. H. Fröhlich (1620–1628), AR 3krejcar 1624 (7); 1625 (3); 1626 (4); 1627 (3); 1628 (2); mm. neznámý (1629–1630), 1629 (1); 1630 (3); mm. Frellacher (1631), 1631 (1); mm. neznámý (1632–1637), 1635 (1); 1636 (1); 16?? (1).

Ferdinand III. (1637–1657), mincovna: **Štýrský Hradec**, mm. neznámý (1637–1647), AR 3krejcar 1637 (1); 1638 (2); 1645 (2); mm. H. U. March (1648–1649), 1651 (1).

Leopold I. (1657–1705), mincovna: **Štýrský Hradec**, mm. neobsazen, AR 3krejcar 1667 (1); mm. I. A. Nowak (1670–1692), AR 6krejcar 1672 (1).

KORUTANY, vévodství, **Ferdinand II.** (1619–1637), mincovna: **Svatý Vít**, mm. H. Matz (1624–1625), AR 3krejcar 1624 (2); 1625 (1); mm. neznačeno, AR 3krejcar 1627 (1); 1628 (2); 1629 (2); 1631 (1); 1632 (1); 1634 (1); 1635 (1); 1636 (1); 16?? (?).

Ferdinand III. (1637–1657), mincovna: **Svatý Vít**, AR 3krejcar 1638 (1); 1639 (1); 1641 (1).

Leopold I. (1657–1705), mincovna: **Svatý Vít**, mm. G. Ch. Strauss von Straussenegg (1668–1672, 1675), AR 6krejcar 1670 (1).

TYROLY, hrabství, **Leopold V.**, jako gubernátor (1619–1625), mincovna: **Hall**, AR 3krejcar b. l. (4).

Leopold V., jako zemský kníže (1625–1632), mincovna: **Hall**, AR 10krejcar 1630 (1); AR 3krejcar b. l. (2).

Ferdinand Karel arcivévoda (1632/1646–1662), mincovna: **Hall**, AR 3krejcar 1639 (3); 1641 (4); 1642 (3); 1643 (5); 1645 (2); 1647 (2); 1649 (1); 1653 (1).

UHRY, království, **Leopold I.** (1657–1705), mincovna: **Kremnica**, AR 6krejcar 1661 (1); 1667 (1); 1668 (2); 1669 (3); 1670 (5); 1671 (8); 1672 (3); 1673 (1); AR 3krejcar 1662 (1); 1669 (1).

Rodové ražby

Čechy, Albrecht z Valdštejna (1626–1634), mincovna: **Jičín**, mm. J. Reick (1626–1630), AR 3krejcar 1627 (1); 1628 (1); 1629 (1).

Čechy, Jindřich Šlik (1612–1650), mincovna: **Planá**, mm. J. Candler (1627–1640), AR 3krejcar 1630 (1); 1632 (1).

POLSKO, království, **Zikmund III. Vasa** (1587–1632), mincovna: **Krakov**, AR 6groš 1624 (1); 1625 (1); 1626 (2); AR groš 1606 (1); AR 3groš 1622 (1); 1623 (1).

2. Nádob a č. 1 a poklice (784 mincí)

Keramický hrnek vejčitého tvaru s páskovým uchem. Vnější stěna je neglazovaná, rezná, okraj a vnitřní stěna jsou pokryty glazurou okrové barvy. Výška 111 mm, průměr ústí 94 mm, průměr podstavy 69 mm (obr. 4).

Obr. 4. Rzy (okr. Ústí nad Orlicí) – nádoba č. 1 (foto E. Jílková).

Obr. 5. Rzy (okr. Ústí nad Orlicí) – keramická poklice kryjící nádobu č. 1 (foto E. Jílková).

Neúplně dochovaná keramická poklice s nepravidelně válcovitým úchytem. Ne-glazovaný povrch okrové barvy. Výška 57 mm, průměr 132 mm, rozměr úchyty 24 × 19 mm (obr. 5).

Katalog mincí

ČECHY, království, **Jan Lucemburský** (1310–1346), mincovna: **Kutná Hora**, AR pražský groš (1).

Jiří z Poděbrad (1458–1471), mincovna: **Kutná Hora**, AR pražský groš (2).

Vladislav II. Jagellonský (1471–1516), mincovna: **Kutná Hora**, AR pražský groš (120).

Obr. 6. Rzy (okr. Ústí nad Orlicí) – celkový pohled na mince z nádoby č. 1 před čištěním (foto J. Militký).

Ferdinand I. (1526–1564), mincovna: **Kutná Hora**, AR pražský groš b. l. (13); 1535 (1); 15(3)? (1); 1536 (3); 1538 (2); 1539 (2); 1540 (7); 1541 (3); 1542 (1); 1543 (1); 1544 (2); 1546 (2); 1547 (1).

Rudolf II. (1576–1611), mincovna: **České Budějovice**, mm. Ch. Schönfeld (1578–1584), AR bílý groš b. l. (1).

České stavy (1618–1620), mincovna: **Kutná Hora**, mm. S. Hölzl (1617–1632), AR 24krejcar 1619 (1).

Ferdinand II. (1619–1637), mincovna: **Praha**, mm. H. Suttner (1623–1625), AR 3krejcar 1624 (12); 1625 (1); mm. B. Hübner (1620–1623, 1625–1630), AR 3krejcar 1620 (1); 1625 (2); 1626 (8); 1627 (4); 1628 (7); 1629 (4); 1630 (1); 16?? (1); mm. T. Schuster (1631–1636), AR 3krejcar 1631 (2); 1632 (4); 1633 (4); 1634 (3);

1635 (2); 1636 (3); 163? (2); mm. J. B. Wolker (1637–1655), AR 3krejcar 1637 (7); mincovna: **Kutná Hora**, mm. S. Hölzl (1617–1632), AR 3krejcar 1626 (2); 1627 (1); 1628 (1); 1629 (1); 162? (1); 1631 (1); 1632 (1); 16?? (1); mm. H. Prunz (1633–1635), AR 3krejcar 1633 (2); mincovna: **Jáchymov**, mm. G. Steinmüller (1621–1637), AR 3krejcar 1629 (1); 1632 (1); 1633 (2); 16?? (1).

Ferdinand III. (1637–1657), mincovna: **Praha**, mm. J. B. Wolker (1637–1655), AR 3krejcar 1638 (2); 1639 (2); 1640 (4); 1641 (3); 1642 (3); 1646 (4); 1647 (1); 1648 (2); 1650 (5); 1651 (3); 1654 (1); mincovna: **Kutná Hora**, mm. J. V. Geronis (1636–1643), AR 3krejcar 1638 (1); mm. Gregor Hackl (1654–1677), AR 3krejcar 1655 (4); 1656 (1).

Leopold I. (1657–1705), mincovna: **Praha**, mm. Ch. Margalik (1655–1668), AR 15krejcar 1664 (3); mincovna: **Kutná Hora**, mm. G. Hackl (1654–1677), AR 3krejcar 1660 (1); 1661 (1).

MORAVA, markrabství, **Ferdinand II.** (1619–1637), mincovna: **Brno**, mm. Ch. Wohnsiedler (1624–1627), AR 3krejcar 1624 (9); 1625 (4); 1626 (2); mincovna: **Olomouc**, mm. M. Fritsch (1625–1635), AR 3krejcar 1629 (1); 1630 (2); 1631 (1); mincovna: **Mikulov**, mm. neznámý, AR 3krejcar 1627 (1); 1628 (2).

Ferdinand III. (1637–1657), mincovna: **Olomouc**, mm. A. Schäffer (1638–1641), AR 3krejcar 1639 (2).

Morava, **OLOMOUC**, biskupství, **Leopold Vilém** (1637–1662), mincovna: **Kroměříž**, mm. H. Losz (1650–1655), AR 3krejcar 1650 (1).

SLEZSKO, **Ferdinand II.** (1619–1637), mincovna: **Vratislav**, mm. B. Zwirner (1623–1624), AR 3krejcar 1624 (1); mm. H. Riedel (1624–1627), AR 3krejcar 1626 (6); 1627 (4); mm. H. Riedel a H. Ziesler (1627–1630), AR 3krejcar 1627 (6); 1628 (20); 1629 (8); mm. P. Hema (1630), AR 3krejcar 1630 (2); mm. H. Riedel a H. Ziesler (1630–1632), AR 3krejcar 1630 (3); 1631 (7); 1632 (4); mm. H. Ziesler (1632–1637), AR 3krejcar 1632 (3); 1634 (1); 1636 (3); 1637 (1); mincovna: **Nisa**, mm. B. Zwirner (1623–1624), AR 3krejcar 1624 (1).

Slezské evangelické stavy (1633–1635), mincovna: **Vratislav**, mm. H. Rieger (1634–1635), AR 3krejcar 1634 (1); 1635 (1).

Ferdinand III. (1637–1657), mincovna: **Vratislav**, mm. G. Reichart a M. Jan (1637–1648), AR 3krejcar 1639 (1); 1640 (1); 1643 (2); mm. G. Reichart a G. Hübner (1648–1655), AR 3krejcar 1649 (3); 1650 (2); mm. G. Hübner (1655–1664), AR 3krejcar 1655 (1); 1656 (1); 1657 (2); mincovna: **Těšín**, mm. H. Loss a L. Bremen (1646–1649), AR 3krejcar 1647 (1); 1648 (1).

Leopold I. (1657–1705), mincovna: **Vratislav**, mm. G. Hübner (1655–1664), AR 15krejcar 1661 (3); 1662 (4); 1663 (2); AR 3krejcar 1659 (2); 1660 (1); 1661 (2); mm. S. Hammerschmidt (1664–1691), AR 15krejcar 1664 (1); AR 3krejcar 1668 (1).

KLADSKO, hrabství, **Ferdinand III.**, jako český a uherský král (1627–1637), mincovna: **Kladsko**, mm. J. J. Huser a A. Peter (1627–1628), AR 3krejcar 1627 (2); mm. P. Hema (1628–1631), AR 3krejcar 1628 (1); 1629 (1); 1630 (2); vard. H. Rossner (1631–1637), AR 3krejcar 1631 (1); 1636 (1).

Ferdinand III. (1637–1657), mincovna: **Kladsko**, vard. G. Hübner (1637–1640), AR 3krejcar 1638/1658 (1); mm. G. Werner (1640–1654), AR 3krejcar 1641 (1); 1645 (1); 1646 (2); 1648 (1); 1649 (1); 1650 (1); 1651 (1); 1653 (1).

Leopold I. (1657–1705), mincovna: **Kladsko**, mm. G. Werner (1640–1654), AR 3krejcar 1659 (1); 1660 (1).

Slezsko, **VRATISLAV**, město, mincovna: **Vratislav**, AR groš b. l. z let 1471–1516 (4); mm. H. Rieger, AR 24krejcar 1622 s titulem Ferdinanda II. (1).

Slezsko, **VRATISLAV**, biskupství, **Jan V. Turzo** (1506–1520), mincovna: **Nisa**, AR groš 1506 (1).

Slezsko, **HLOHOVSKO**, knížectví, **Zikmund I. Starý** (1499–1506), mincovna: **Hlohov**, AR groš b. l (1).

Slezsko, **LEHNICKO-BŘEŽSKO**, knížectví, **Bedřich II.** (1505–1547), mincovna: **Lehnice**, AR groš b. l. (2).

Jiří III., **Ludvík IV.** a **Kristián** (1639–1663), mincovna: **Břeh**, mm. Ch. Pfahler (1651–1661), AR 3krejcar 1653 (1); 1656 (3); 1657 (1); 1658 (1).

Jiří III. (1654–1664), mincovna: **Břeh**, mm. Ch. Pfahler (1651–1661), AR 3krejcar 1661 (1); vard. E. Weiss (1657–1673), AR 3krejcar 1661 (2); mm. Ch. Pfahler jr. (1662–1665), AR 15krejcar 1663 (1); AR 3krejcar 1662 (1).

Kristián Wołowský (1654–1672), mincovna: **Břeh**, mm. Ch. Pfahler (1651–1661), AR 3krejcar 1661 (1); vard. E. Weiss (1657–1673), AR 3krejcar 1661 (1).

Slezsko, **MINSTERBERSKO-OLEŠNICKO**, knížectví, **Karel II.** (1587–1617), mincovna: **Olešnice**, mm. H. Tuchmann (1614–1622), AR 3krejcar 1614 (1)

Slezsko, **OPOLSKO-RATIBOŘSKO**, knížectví, **Jan II. Kazimír** (1648–1668), mincovna: **Opolí**, AR 3krejcar 1661 (1).

DOLNÍ RAKOUSY, arcivévodství, **Matyáš** (1612–1619), mincovna: **Vídeň**, mm. U. I. Jassinski (1617–1619), AR 3krejcar 1619 (1).

Ferdinand II. (1619–1637), mincovna: **Vídeň**, mm. M. Fellner (1619–1637), AR 3krejcar 1624 (37); 1625 (5); 1626 (4); 1627 (4); 1628 (1); 1629 (2); 1630 (2); 1631 (1); 1633 (1); 16?? (2); mm. V. C. von Vestenburg (1636–1637), AR 3krejcar 1636 (1); mincovna: **Sankt Pölten**, mm. J. J. Edling (1624–1626), AR 3krejcar 1625 (4); vard. M. Turba (1625–1626), AR 3krejcar 1626 (2).

Ferdinand III. (1637–1657), mincovna: **Videň**, vard. H. J. Stadler (1637–1644), AR 3krejcar 1637 (2); 1638 (1); 1640 (2).

Leopold I. (1657–1705), mincovna: **Videň**, mm. F. Faber (1659–1660), AR 15krejcar 1660 (3); mm. A. Cetto (1660–1665), AR 15krejcar 1661 (1); 1662 (2); 1663 (2); 1664 (4).

ŠTÝRSKO, vévodství, **Ferdinand II.** (1619–1637), mincovna: **Štýrský Hradec**, mm. H. Fröhlich (1620–1628), AR 3krejcar 1624 (8); 1625 (4); 1626 (14); 1627 (4); 1628 (3); mm. neznámý (1629–1630), 1629 (5); 1630 (5); mm. Frellacher (1631), 1631 (2); mm. neznámý (1632–1637), 1632 (1); 1633 (2); 1637 (3); 16?? (1).

Ferdinand III. (1637–1657), mincovna: **Štýrský Hradec**, mm. neznámý (1637–1647), AR 3krejcar 1637 (4); 1638 (2); 1640 (1); 1642 (1); 1644 (1); 1647 (2); mm. H. U. March (1648–1649), 1651 (1).

KORUTANY, vévodství, **Ferdinand II.** (1619–1637), mincovna: **Svatý Vít**, mm. H. Matz (1624–1625), AR 3krejcar 1624 (4); 1625 (2); mm. neznačeno, AR 3krejcar 1629 (6); 1630 (1); 1634 (2); 1636 (7).

Ferdinand III. (1637–1657), mincovna: **Svatý Vít**, AR 3krejcar 1638 (2); 1639 (9).

TYROLY, hrabství, **Leopold V.**, jako gubernátor (1619–1625), mincovna: **Hall**, AR 3krejcar b. l. (8).

Leopold V., jako zemský kníže (1625–1632), mincovna: **Hall**, AR 10krejcar 1628 (1); AR 3krejcar b. l. (6).

Ferdinand Karel arcivévoda (1632/1646–1662), mincovna: **Hall**, AR 3krejcar 1638 (2); 1639 (4); 1640 (7); 1641 (7); 1642 (6); 1643 (5); 1645 (1); 1646 (3); 1647 (3); 1648 (2); 1649 (6); 1650 (10); 1653 (1); 1656 (2); 1658 (2); 1661 (2).

UHRY, království, **Leopold I.** (1657–1705), mincovna: **Kremnica**, AR 15krejcar 1665 (1); AR 6krejcar 1667 (1); 1670 (1); 1671 (1); AR 3krejcar 1662 (1).

Habsburské soustátí – blíže neurčeno, **Ferdinand II.** (1619–1637), mincovna: *neurčitelná*, AR 3krejcar 1624 (1); 16?? (2).

Rodové ražby

Čechy, Albrecht z Valdštejna (1626–1634), mincovna: **Jičín**, mm. G. Reick (1626–1630), AR 3krejcar 1627 (1); 1628 (2); mm. S. Steinmüller (1630–1634), AR 3krejcar 1631 (1); 1632 (1); 1633 (1); mincovna: **Zaháň**, mm. Hans Heinrich Jacob (1629–1631), AR 3krejcar 1629 (2); 1630 (2); 1631 (1).

Čechy, Jindřich Šlik (1612–1650), mincovna: **Planá**, mm. J. Candler (1627–1640), AR 3krejcar 1630 (1); 1638 (1); 16?? (1); mm. K. F. Begner (1643–1649), AR 3krejcar 1649 (1).

Dietrichsteinové, **Zikmund Ludvík** (1631–1664), mincovna: **Štýrský Hradec**, AR 3krejcar 1639 (2); 1645 (1).

POLSKO, království, **Zikmund III. Vasa** (1587–1632), mincovna: **Malbork**, AR 6groš 1596 (1); mincovna: **Krakov**, AR 6groš 1623 (3); 1625 (1); 1626 (1); 162? (1); AR 3krejcar 1616 (1); AR 3groš 1621 (3); 1622 (1); 1623 (4); 1624 (2).

GDAŇSK, město pod polskou vládou, **Zikmund I. Starý** (1506–1548), mincovna: **Gdaňsk**, AR groš 1534 (1). **Štěpán Báthory** (1576–1586), mincovna: **Gdaňsk** (obležení 1577), AR groš 1577 (1).

Německé země

CORVEY, opatství + **HÖXTER**, město, **Kašpar z Hörsellu** (1547–1555), mincovna: **Höxter**, AR mariánský groš 1554 (1).

FALC-ZWEIBRÜCKEN, hrabství, **Jan I.** (1569–1604), mincovna: **Zweibrücken**, AR 1/2batzen 1588 (1).

HAMMELN, město, mincovna: **Hammeln**, AR mariánský groš 1550 (1).

KEMPTEN, město, mincovna: **Kempten**, AR 3krejcar 1552 (1).

MANSFELD, hrabství, **Günther IV.**, **Arnošt II.**, **Hoyer VI.**, **Gebhard VII.** a **Albrecht VII.** (1486–1526), mincovna: **Eisleben**, AR groš 1515 (1).

REGENSTEIN, hrabství, **Oldřich X.** (1529–1551), mincovna: **Blankenburg**, AR mariánský groš 1550 (1).

SASKO, vévodství, **Bedřich III.**, **Jan** a **Jiří** (1500–1525), mincovna: **Annaberg**, AR groš b. l. z let 1500–1507 (2); mincovna: **Buchholz**, AR groš b. l. z let 1507–1525 (2); AR groš 1525 (1).

SCHAUENBURG a **HOLSTEIN-PINNEBERG**, hrabství, **Arnošt III.** (1601–1622), mincovna: **Oldendorf** nebo **Altona**, AR 12krejcar (Schreckenberger) b. l. s titulem Matyáše (1).

ŠTRASBURK, biskupství, **Karel II. Lotrinský** (1592–1607), mincovna: **Štrasburk**, AR 3krejcar 1603 s titulem Rudolfa II. (1).

VÝCHODNÍ FRÍSKO, knížectví, **Enno III.** (1599–1625), mincovna: **Emden**, AR 5stüber b. l. (1).

Švýcarsko

CHUR, biskupství, **Jan V. Flugi z Aspermontu** (1601–1627), mincovna: **Chur**, AR 3krejcar 1627 (1).

SCHAFFHAUSEN, město, mincovna: **Schaffhausen**, AR batzen 1530 (1).

Spojené nizozemské provincie

KAMPEN, město, mincovna: **Kampen**, AR eskalin (Arendschelling) b. l. s titulem Matyáše (1).

GELDERLAND-BATENBURG, **Maximilian z Bronckhorstu** (1602–1641), mincovna: **Batenburg**, AR eskalin (Arendschelling) b. l. s titulem Matyáše (1).

3. Nádoba č. 2 a spodní část hrncovité nádoby (1207 mincí)

Fragmentálně dochovaný keramický džbánec vejčitého tvaru s páskovým uchem, okraj po většině obvodu olámaný. Vnější stěna je glazovaná, s barevným malovaným dekorem, tvořeným v dolní části nádoby hnědými vodorovnými liniemi s vlnicí, na výdutí a podrdlí napodobeninou hnědého a zeleného mramorování a svislými hnědými svazky linií na hrdle. Výška 166 mm, průměr podstavy 68 mm (obr. 7–8).

Obr. 7. Rzy (okr. Ústí nad Orlicí) – nádoba č. 2 (foto E. Jílková).

0 3 cm

Obr. 8. Rzy (okr. Ústí nad Orlicí) – nádoba č. 2 v nálezovém stavu s mincemi (foto D. Vích).

Torzo spodní části hrncovité nádoby dochované v šesti zlomcích (po slepení), vnitřní povrch s hnědavou glazurou, vnější povrch částečně režný, částečně s glazurou odpovídající vnitřku nádoby. Průměr dna asi 70 mm. Torzo nádoby zřejmě sloužilo jako provizorní poklice (obr. 9).

Obr. 9. Rzy (okr. Ústí nad Orlicí) – fragmenty dna nádoby použité zřejmě jako poklice k nádobě č. 2 (foto E. Jílková).

Obr. 10. Rzy (okr. Ústí nad Orlicí) – celkový pohled na mince z nádoby č. 2 před čištěním (foto J. Militký).

Katalog mincí

ČECHY, království, **Ferdinand II.** (1619–1637), mincovna: **Praha**, mm. H. Suttner (1623–1625), AR 3krejcar 1624 (17); 1625 (1); mm. B. Hübmer (1625–1630), AR 3krejcar 1625 (1); 1626 (12); 1627 (13); 1628 (10); 1629 (12); 1630 (3); 16?? (1); mm. E. du Bois (1630–1631), AR 3krejcar 1630 (4); 1631 (4); mm. T. Schuster (1631–1636), AR 3krejcar 1631 (2); 1632 (11); 1633 (13); 1634 (9); 1635 (10); 1636 (12); mm. D. Schusterová (1636–1637), AR 3krejcar 1637 (4); mm. J. B. Wolker (1637–1655), AR 3krejcar 1637 (10); mincovna: **Kutná Hora**, mm. S. Hölzl (1617–1632), AR 3krejcar 1624 (6); 1625 (3); 1626 (5); 1628 (8); 1629 (1); 1630 (2); 1631 (1); 1632 (1); mm. H. Prunz (1633–1635), AR 3krejcar 1634 (2); mincovna:

Jáchymov, mm. G. Steinmüller (1621–1637), AR 3krejcar 1624 (3); 1626 (1); 1627 (3); 1632 (1); 1635 (1).

Ferdinand III. (1637–1657), mincovna: **Praha**, mm. J. B. Wolker (1637–1655), AR 3krejcar 1638 (7); 1639 (6); 1640 (8); 1641 (3); 1642 (7); 1643 (7); 1644 (4); 1645 (1); 1646 (4); 1647 (1); 1648 (2); 1649 (3); 1650 (3); 16?? (1); mm. Ch. Margalik (1655–1668), AR 3krejcar 1656 (1); mincovna: **Jáchymov**, mm. D. Knobloch (1637–1649), AR 3krejcar 1639 (1).

MORAVA, markrabství, **Ferdinand II.** (1619–1637), mincovna: **Brno**, mm. Ch. Wohnsiedler (1624–1627), AR 3krejcar 1624 (25); 1625 (13); 1626 (7); 1627 (1); mincovna: **Olomouc**, mm. M. Fritsch (1625–1635), AR 3krejcar 1628 (4); 1629 (2); 1630 (2); 1631 (3); 1632 (1); mm. T. Sonnenschein (1637), AR 3krejcar 1637 (1); mincovna: **Mikulov**, AR 3krejcar 1627 (4); 1628 (3).

Ferdinand III. (1637–1657), mincovna: **Olomouc**, mm. T. Sonnenschein (1637), AR 3krejcar 1637 (7); mm. A. Schäfer (1638–1641), AR 3krejcar 1639 (2); 1640 (1); 16?? (1).

SLEZSKO, **Ferdinand II.** (1619–1637), mincovna: **Vratislav**, mm. B. Zwirner a H. Tuchmannn (1623), AR 3krejcar 1624 (1); mm. B. Zwirner (1623–1624), AR 3krejcar 1624 (3); mm. H. Riedel (1624–1626), AR 3krejcar 1626 (15); mm. H. Riedel a H. Ziesler (1627–1630, 1630–1632), AR 3krejcar 1627 (25); 1628 (24); 1629 (20); 1630 (15); 1631 (12); mm. H. Ziesler (1632–1637), AR 3krejcar 1633 (2); 1635 (3); 1636 (3); mm. P. Hema (1630); AR 3krejcar 1630 (7).

Slezské evangelické stavy, mincovna: **Vratislav**, mm. J. Rieger (1634–1635), AR 3krejcar 1634 (1); 1635 (2).

Ferdinand III. (1637–1657), mincovna: **Vratislav**, mm. G. Reichart (1637), AR 3krejcar 1637 (1); mm. G. Reichart a M. Jan (1637–1648), AR 3krejcar 1637 (1); 1638 (5); 1639 (2); 1641 (2); 1642 (1); 1643 (8); 1644 (1); 164? (1); mm. G. Reichart a G. Hübner (1648–1655), AR 3krejcar 1648 (2); 1649 (7); 1650 (1); 1651 (2); 165? (1); mm. G. Hübner (1655–1664), AR 3krejcar 1655 (1); 1656 (1); 1657 (1); 1658 – posmrtný (1); mincovna: **Těšín**, mm. J. Loss a L. Bremen (1646–1649), AR 3krejcar 1646 (3); 1648 (3); mm. G. Görloff (1649–1655), AR 3krejcar 1649 (1).

KLADSKO, hrabství, **Ferdinand III.**, jako český a uherský král (1627–1637), mincovna: **Kladsko**, mm. J. J. Huser a A. Peter (1627–1628), AR 3krejcar 1627 (1); 1628 (2); mm. P. Hema (1628–1631), AR 3krejcar 1628 (2); 1629 (6); 1630 (3); 1631 (5); vard. H. Rossner (1631–1637), AR 3krejcar 1632 (1); 1635 (1); 1636 (1); 1637 (6).

Ferdinand III. (1637–1657), mincovna: **Kladsko**, vard. G. Hübner (1637–1640), AR 3krejcar 1638 (2); mm. G. Werner (1640–1654), AR 3krejcar 1642 (1); 1646 (2); 1647 (1); 1648 (1); 1649 (1); 1650 (1); 1652 (1); 1653 (1).

Slezsko, **LEHNICKO-BŘEŽSKO**, knížectví, **Jiří III.**, **Ludvík IV.** a **Kristián** (1639–1663), mincovna: **Břeh**, mm. Ch. Pfahler (1651–1661), AR 3krejcar 1655 (1); 1656 (2); 1657 (4).

Slezsko, **MINSTERBERSKO-OLEŠNICKO**, knížectví, **Karel II.** (1587–1617), mincovna: **Olešnice**, mm. H. Tuchmann (1614–1622), AR 3krejcar 1616 (1).

Slezsko, **OPAVSKO**, knížectví, **Karel Eusebius** (1629), mincovna: **Opava**, mm. M. Wilke (1629), AR 3krejcar 1629 (4).

Slezsko, **TĚŠÍNSKO**, knížectví, **Adam Václav** (1594–1617), mincovna: **Těšín**, mm. D. Rundt (1611–1613), AR 3krejcar 1611 (1).

DOLNÍ RAKOUSY, arcivévodství, **Ferdinand I.** (1521–1564), mincovna: **Vídeň**, mm. A. Hartmann (1557–1579), AR říšský groš 1560 (1).

Matyáš (1612–1619), mincovna: **Vídeň**, mm. M. Fellner (1612–1617)

AR 3krejcar 1616 (1); mm. U. I. Jassinski (1617–1619), AR 3krejcar 1618 (4); 1619 (1).

Ferdinand II. (1619–1637), mincovna: **Vídeň**, mm. M. Fellner (1619–1637), AR 3krejcar 1624 (74); 1625 (19); 1626 (14); 1627 (7); 1628 (6); 1629 (5); 1630 (3); 1631 (4); 1632 (2); 1633 (2); 1634 (1); 16?? (5); mm. V. C. von Vestenburg (1636–1637), AR 3krejcar 1637 (1); mincovna: **Sankt Pölten**, mm. J. J. Edling (1624–1626), AR 3krejcar 1625 (2); vard. M. Turba (1625–1626), AR 3krejcar 1626 (3).

Ferdinand III. (1637–1657), mincovna: **Vídeň**, vard. H. J. Stadler (1637–1644), AR 3krejcar 1637 (22); 1638 (1); 1639 (1); 1640 (4); 1641 (2); mm. H. J. Stadler (1644–1648), AR 3krejcar 1645 (2); 1647 (1).

Leopold I. (1657–1705), mincovna: **Vídeň**, mm. F. Faber (1666–1679), AR 3krejcar 1670 (1).

HORNÍ RAKOUSY, arcivévodství, **Leopold I.** (1657–1705), mincovna: **Neuburg am Inn**, mm. B. Triangel (1664–1665), AR 3krejcar 1665 (1).

ŠTÝRSKO, vévodství, **Ferdinand II.** (1619–1637), mincovna: **Štýrský Hradec**, mm. H. Fröhlich (1620–1628), AR 3krejcar 1624 (25); 1625 (17); 1626 (30); 1627 (13); 1628 (8); mm. neznámý (1629–1630), AR 3krejcar 1629 (12); 1630 (12); mm. Frellacher (1631), AR 3krejcar 1631 (10); mm. neznámý (1632–1637), AR 3krejcar 1632 (6); 1633 (8); 1634 (1); 1635 (2); 1636 (3); 1637 (7); mm. neurčitelný, AR 3krejcar 16?? (4).

Ferdinand III. (1637–1657), mincovna: **Štýrský Hradec**, mm. neznámý (1637–1647), AR 3krejcar 1637 (12); 1638 (4); 1639 (1); 1640 (5); 1641 (2); 1642 (1); 1643 (1); 1644 (2); 1645 (3); 1646 (1); 1647 (2); mm. H. U. March (1648–1649), AR 3krejcar 1648 (1); 1649 (2).

KORUTANY, vévodství, **Ferdinand II.** (1619–1637), mincovna: **Svatý Vít**, mm. H. Matz (1624–1625), AR 3krejcar 1624 (6); AR 3krejcar 1625 (4); mm. neznačeno, AR 3krejcar 1625 (2); 1626 (1); 1627 (2); 1628 (3); 1629 (5); 1630 (2); 1631 (2); 1632 (3); 1633 (1); 1634 (1); 1636 (7).

Ferdinand III. (1637–1657), mincovna: **Svatý Vít**, mm. neznámý, AR 3krejcar 1638 (1); 1639 (7); 1641 (2); 1642 (2); 1646 (1); 1647 (1).

TYROLY, hrabství, **Ferdinand** arcivévoda (1564–1595), mincovna: **Hall**, AR 3krejcar b. l. (1).

Leopold V., jako gubernátor (1619–1625), mincovna: **Hall**, AR 3krejcar b. l. (26).

Leopold V., jako zemský kníže (1625–1632), mincovna: **Hall**, AR 10krejcar 1628 (1); 1632 (1); AR 3krejcar b. l. (11).

Ferdinand Karel arcivévoda (1632/1646–1662), mincovna: **Hall**, AR 3krejcar 1639 (13); 1640 (8); 1641 (4); 1642 (15); 1643 (10); 1645 (12); 1646 (6); 1647 (8); 1648 (7); 1649 (1); 1650 (4).

UHRY, království, **Leopold I.** (1657–1705), mincovna: **Kremnica**, AR 6krejcar 1668 (1); 1672 (1).

Habsburské soustátí – blíže neurčeno, Ferdinand II. (1619–1637), mincovna: *neurčitelná*, AR 3krejcar 1624 (11); 1625 (3); 1628 (2); 1629 (1); 162? (1); 1631 (1); 1633 (1); 1637 (3); 162? (2).

Ferdinand III. (1637–1657), mincovna: *neurčitelná*, AR 3krejcar 1640 (1); 1641 (1).

Rodové ražby

Čechy, Albrecht z Valdštejna (1626–1634), mincovna: **Jičín**, mm. J. Reick (1626–1630), AR 3krejcar 1626 (1); 1627 (1); 1628 (6); 1629 (2); 1630 (1); mm. S. Steinmüller (1630–1634), AR 3krejcar 1631 (2); 1632 (1); 1633 (4); mincovna: **Zaháň**, mm. Hans Heinrich Jacob (1629–1631), AR 3krejcar 1629 (4); 1630 (1); 1631 (1).

Čechy, Jindřich Šlik (1612–1650), mincovna: **Planá**, mm. J. Candler (1627–1640), AR 3krejcar 1627 (1); 1628 (2); 1632 (1); 1634 (2); 1637 (1); 1639 (3); 16?? (1).

Trautson, **Jan František** (1621–1663), AR 3krejcar 1638 (1).

POLSKO, království, **Zikmund III. Vasa** (1587–1632), mincovna: **Krakov**, AR 6groš 1623 (1); 1624 (1); 1626 (3); 1627 (1); 16?? (1); AR 3groš 1621 (2); 1622 (1); 1623 (1); 1624 (7).

ELBLAG, město, **Zikmund III. Vasa** (1587–1632), mincovna: **Elblag**, AR 3groš 1632 (1).

Německé země

BAVORSKO, Albert IV. (1465–1508), mincovna: **Mnichov**, AR 1/2batzen 1506 (1).

NASSAU-WEILBURG, Ludvík (1593–1625), mincovna: **Kirchheim**, AR 1/2batzen 1594 (1).

NORIMBERK, město, mincovna: **Norimberk**, AR 15krejcar 1622 (1).

4. Celkový katalog nálezů

ČECHY, království, **Jan Lucemburský** (1310–1346), mincovna: **Kutná Hora**, AR pražský groš (1).

Jiří z Poděbrad (1458–1471), mincovna: **Kutná Hora**, AR pražský groš (2).

Vladislav II. Jagellonský (1471–1516), mincovna: **Kutná Hora**, AR pražský groš (120).

Ferdinand I. (1526–1564), mincovna: **Kutná Hora**, AR pražský groš b. l. (13); 1535 (1); 15(3)? (1); 1536 (3); 1538 (2); 1539 (2); 1540 (7); 1541 (3); 1542 (1); 1543 (1); 1544 (2); 1546 (2); 1547 (1).

Rudolf II. (1576–1611), mincovna: **České Budějovice**, mm. Ch. Schönfeld (1578–1584), AR bílý groš b. l. (1).

České stavy (1618–1620), mincovna: **Kutná Hora**, mm. S. Hölzl (1617–1632), AR 24krejcar 1619 (1).

Ferdinand II. (1619–1637), mincovna: **Praha**, mm. H. Suttner (1623–1625), AR 3krejcar 1624 (34); 1625 (2); 16?? (1); mm. B. Hübner (1620–1623, 1625–1630), AR 3krejcar 1620 (1); 1625 (5); 1626 (22); 1627 (19); 1628 (20); 1629 (18); 1630 (8); 16?? (3); mm. E. du Bois (1630–1631), AR 3krejcar 1630 (4); 1631 (5); mm. T. Schuster (1631–1636), AR 3krejcar 1631 (4); 1632 (15); 1633 (18); 1634 (16); 1635 (13); 1636 (18); 163? (2); mm. D. Schusterová (1636–1637), AR 3krejcar 1637 (4); mm. J. B. Wolker (1637–1655), AR 3krejcar 1637 (18); mm. neurčitelný, AR 3krejcar 16?? (1); mincovna: **Kutná Hora**, mm. S. Hölzl (1617–1632), AR 3krejcar 1624 (7); 1625 (3); 1626 (7); 1627 (1); 1628 (9); 1629 (2); 162? (1); 1630 (2); 1631 (2); 1632 (2); 16?? (1); mm. H. Prunz (1633–1635), AR 3krejcar 1633 (2); 1634 (2); mincovna: **Jáchymov**, mm. G. Steinmüller (1621–1637), AR 3krejcar 1624 (3); 1626 (1); 1627 (3); 1629 (1); 1632 (2); 1633 (2); 1635 (1); 16?? (?).

Ferdinand III. (1637–1657), mincovna: **Praha**, mm. J. B. Wolker (1637–1655), AR 3krejcar 1638 (10); 1639 (8); 1640 (13); 1641 (6); 1642 (10); 1643 (8); 1644 (5); 1645 (2); 1646 (8); 1647 (2); 1648 (6); 1649 (3); 1650 (8); 1651 (3); 1654 (1); 16?? (1); mm. Ch. Margalík (1655–1668), AR 3krejcar 1656 (1); mincovna: **Kutná Hora**, mm. J. V. Geronis (1636–1643), AR 3krejcar 1638 (2); mm. Gregor Hackl (1654–1677), AR 3krejcar 1655 (4); 1656 (1); mincovna: **Jáchymov**, mm. D. Knobloch (1637–1649), AR 3krejcar 1639 (1).

Leopold I. (1657–1705), mincovna: **Praha**, mm. Ch. Margalik (1655–1668), AR 15krejcar 1664 (3); mincovna: **Kutná Hora**, mm. G. Hackl (1654–1677), AR 3krejcar 1660 (1); 1661 (1).

MORAVA, markrabství, **Ferdinand II.** (1619–1637), mincovna: **Brno**, mm. Ch. Wohnsiedler (1624–1627), AR 3krejcar 1624 (36); 1625 (19); 1626 (9); 1627 (1); mincovna: **Olomouc**, mm. M. Fritsch (1625–1635), AR 3krejcar 1628 (4); 1629 (3); 1630 (4); 1631 (4); 1632 (1); mm. T. Sonnenschein (1637), AR 3krejcar 1637 (1); mincovna: **Mikulov**, AR 3krejcar 1627 (6); 1628 (6).

Ferdinand III. (1637–1657), mincovna: **Olomouc**, mm. T. Sonnenschein (1637), AR 3krejcar 1637 (11); mm. A. Schäfer (1638–1641), AR 3krejcar 1639 (4); 1640 (1); 16?? (1).

Morava, **OLOMOUC**, biskupství, **Leopold Vilém** (1637–1662), mincovna: **Kroměříž**, mm. H. Losz (1650–1655), AR 3krejcar 1650 (1); **Karel II. Liechtenstein** (1664–1695), mincovna: **Kroměříž**, AR 3krejcar 1670 (2).

SLEZSKO, **Ferdinand II.** (1619–1637), mincovna: **Vratislav**, mm. B. Zwirner a H. Tuchmannn (1623), AR 3krejcar 1624 (1); mm. B. Zwirner (1623–1624), AR 3krejcar 1624 (5); mm. H. Riedel (1624–1627), AR krejcar 1626 (23); 1627 (4); mm. H. Riedel a H. Ziesler (1627–1630), AR 3krejcar 1627 (35); 1628 (52); 1629 (31); mm. P. Hema (1630), AR 3krejcar 1630 (10); mm. H. Riedel a H. Ziesler (1630–1632), AR 3krejcar 1630 (18); 1631 (21); 1632 (6); mm. H. Ziesler (1632–1637), AR 3krejcar 1632 (3); 1633 (2); 1634 (2); 1635 (3); 1636 (9); 1637 (1); mincovna: **Nisa**, mm. B. Zwirner (1623–1624), AR 3krejcar 1624 (1); mm. D. z Breenu (1624–1625), AR 3krejcar 1624 (1).

Slezské evangelické stavy, mincovna: **Vratislav**, mm. J. Rieger (1634–1635), AR 3krejcar 1634 (2); 1635 (3).

Ferdinand III. (1637–1657), mincovna: **Vratislav**, mm. G. Reichart (1637), AR 3krejcar 1637 (5); mm. G. Reichart a M. Jan (1637–1648), AR 3krejcar 1637 (1); 1638 (7); 1639 (5); 1640 (1); 1641 (2); 1642 (1); 1643 (11); 1644 (1); 1645 (1); 1646 (1); 164? (1); mm. G. Reichart a G. Hübner (1648–1655), AR 3krejcar 1648 (2); 1649 (11); 1650 (3); 1651 (2); 165? (1); mm. G. Hübner (1655–1664), AR 3krejcar 1655 (2); 1656 (2); 1657 (3); 1658 – posmrtný (1); mincovna: **Těšín**, mm. J. Loss a L. Bremen (1646–1649), AR 3krejcar 1646 (3); 1647 (1); 1648 (4); mm. G. Görloff (1649–1655), AR 3krejcar 1649 (1).

Leopold I. (1657–1705), mincovna: **Vratislav**, mm. G. Hübner (1655–1664), AR 15krejcar 1661 (3); 1662 (6); 1663 (2); AR 3krejcar 1659 (2); 1660 (1); 1661 (2); mm. S. Hammerschmidt (1664–1691), AR 15krejcar 1664 (1); AR 6krejcar 1665 (2); AR 3krejcar 1667 (3); 1668 (1); 1669 (4); 1670 (2).

KLADSKO, hrabství, **Ferdinand III.**, jako český a uherský král (1627–1637), mincovna: **Kladsko**, mm. J. J. Huser a A. Peter (1627–1628), AR 3krejcar 1627 (3);

1628 (2); mm. P. Hema (1628–1631), AR 3krejcar 1628 (4); 1629 (7); 1630 (7); 1631 (6); vard. H. Rossner (1631–1637), AR 3krejcar 1631 (1); 1632 (1); 1634 (1); 1635 (3); 1636 (2); 1637 (7).

Ferdinand III. (1637–1657), mincovna: **Kladsko**, vard. G. Hübner (1637–1640), AR 3krejcar 1638 (2); AR 3krejcar 1638/1658 (1); mm. G. Werner (1640–1654), AR 3krejcar 1641 (1); 1642 (1); 1645 (1); 1646 (4); 1647 (1); 1648 (2); 1649 (2); 1650 (2); 1651 (2); 1652 (2); 1653 (2).

Leopold I. (1657–1705), mincovna: **Kladsko**, mm. G. Werner (1640–1654), AR 3krejcar 1659 (1); 1660 (1); mm. Franz baron de Lisola (1664–1665), AR 6krejcar 1665 (1).

Slezsko, **VRATISLAV**, město, mincovna: **Vratislav**, AR groš b. l. z let 1471–1516 (4); mm. H. Rieger, AR 24krejcar 1622 s titulem Ferdinanda II. (1).

Slezsko, **VRATISLAV**, biskupství, **Jan V. Turzo** (1506–1520), mincovna: **Nisa**, AR groš 1506 (1).

Slezsko, **HLOHOVSKO**, knížectví, **Zikmund I. Starý** (1499–1506), mincovna: **Hlohov**, AR groš b. l. (1).

Slezsko, **LEHNICKO-BŘEŽSKO**, knížectví, **Bedřich II.** (1505–1547), mincovna: **Lehnice**, AR groš b. l. (2).

Jiří III., **Ludvík IV.** a **Kristián** (1639–1663), mincovna: **Břeh**, mm. Ch. Pfahler (1651–1661), AR 3krejcar 1653 (1); 1655 (1); 1656 (5); 1657 (5); 1658 (1).

Jiří III. (1654–1664), mincovna: **Břeh**, mm. Ch. Pfahler (1651–1661), AR 3krejcar 1661 (1); vard. E. Weiss (1657–1673), AR 3krejcar 1661 (2); mm. Ch. Pfahler jr. (1662–1665), AR 15krejcar 1663 (1); AR 3krejcar 1662 (1).

Kristián Wołowský (1654–1672), mincovna: **Břeh**, mm. Ch. Pfahler (1651–1661), AR 3krejcar 1661 (1); vard. E. Weiss (1657–1673), AR 3krejcar 1661 (1); mm. K. Brettschneider (1665–1673), AR 3krejcar 1668 (1); 1670 (1).

Slezsko, **MINSTERBERSKO-OLEŠNICKO**, knížectví, **Karel II.** (1587–1617), mincovna: **Olešnice**, mm. H. Tuchmann (1614–1622), AR 3krejcar 1614 (1); 1616 (1).

Slezsko, **OPAVSKO**, knížectví, **Karel Eusebius** (1629), mincovna: **Opava**, mm. M. Wilke (1629), AR 3krejcar 1629 (4).

Slezsko, **OPOLSKO-RATIBOŘSKO**, knížectví, **Jan II. Kazimír** (1648–1668), mincovna: **Opolí**, AR 3krejcar 1661 (1).

Slezsko, **KRNOVSKO**, knížectví, **Jan Jiří** (1606–1621), mincovna: *Krnov*, AR 3krejcar 1616 (1).

Slezsko, **TĚŠÍNSKO**, knížectví, **Adam Václav** (1594–1617), mincovna: **Těšín**, mm. D. Rundt (1611–1613), AR 3krejcar 1611 (1).

DOLNÍ RAKOUSY, arcivévodství, **Ferdinand I.** (1521–1564), mincovna: **Vídeň**, mm. A. Hartmann (1557–1579), AR říšský groš 1560 (1).

Matyáš (1612–1619), mincovna: **Vídeň**, mm. M. Fellner (1612–1617)

AR 3krejcar 1616 (1); mm. U. I. Jassinski (1617–1619), AR 3krejcar 1617 (2); 1618 (4); 1619 (2).

Ferdinand II. (1619–1637), mincovna: **Vídeň**, mm. M. Fellner (1619–1637), AR 3krejcar 1624 (126); 1625 (27); 1626 (20); 1627 (14); 1628 (10); 1629 (7); 1630 (5); 1631 (5); 1632 (2); 1633 (3); 1634 (1); 16?? (7); mm. V. C. von Vestenburg (1636–1637), AR 3krejcar 1636 (1); 1637 (1); mincovna: **Sankt Pölten**, mm. J. J. Edling (1624–1626), AR 3krejcar 1625 (7); vard. M. Turba (1625–1626), AR 3krejcar 1626 (5).

Ferdinand III. (1637–1657), mincovna: **Vídeň**, vard. H. J. Stadler (1637–1644), AR 3krejcar 1637 (24); 1638 (2); 1639 (1); 1640 (6); 1641 (2); mm. H. J. Stadler (1644–1648), AR 3krejcar 1645 (2); 1647 (1).

Leopold I. (1657–1705), mincovna: **Vídeň**, mm. F. Faber (1659–1660), AR 15krejcar 1660 (3); mm. A. Cetto (1660–1665), AR 15krejcar 1661 (1); 1662 (2); 1663 (2); 1664 (4); AR 6krejcar 1665 (1); AR 3krejcar 1664 (1); mm. F. Faber (1666–1679), AR 3krejcar 1668 (1); 1669 (2); 1670 (3); 1672 (1).

HORNÍ RAKOUSY, arcivévodství, **Leopold I.** (1657–1705), mincovna: **Neuburg am Inn**, mm. B. Triangel (1660–1665), AR 3krejcar 1665 (2).

ŠTÝRSKO, vévodství, **Ferdinand II.** (1619–1637), mincovna: **Štýrský Hradec**, mm. H. Fröhlich (1620–1628), AR 3krejcar 1624 (40); 1625 (24); 1626 (48); 1627 (20); 1628 (13); mm. neznámý (1629–1630), AR 3krejcar 1629 (18); 1630 (20); mm. Frellacher (1631), AR 3krejcar 1631 (13); mm. neznámý (1632–1637), AR 3krejcar 1632 (7); 1633 (10); 1634 (1); 1635 (3); 1636 (4); 1637 (10); mm. neurčitelný, AR 3krejcar 16?? (6).

Ferdinand III. (1637–1657), mincovna: **Štýrský Hradec**, mm. neznámý (1637–1647), AR 3krejcar 1637 (17); 1638 (8); 1639 (1); 1640 (6); 1641 (2); 1642 (2); 1643 (1); 1644 (3); 1645 (5); 1646 (1); 1647 (4); mm. H. U. March (1648–1649), AR 3krejcar 1648 (1); 1649 (2); 1651 (2).

Leopold I. (1657–1705), mincovna: **Štýrský Hradec**, mm. neobsazen, AR 3krejcar 1667 (1); mm. I. A. Nowak (1670–1692), AR 6krejcar 1672 (1).

KORUTANY, vévodství, **Ferdinand II.** (1619–1637), mincovna: **Svatý Vít**, mm. H. Matz (1624–1625), AR 3krejcar 1624 (12); 1625 (3); AR 3krejcar 1625 (4); mm. neznačeno, AR 3krejcar 1625 (2); 1626 (1); 1627 (3); 1628 (5); 1629 (13); 1630 (3); 1631 (3); 1632 (4); 1633 (1); 1634 (4); 1635 (1); 1636 (15); 16?? (?).

Leopold I. (1657–1705), mincovna: **Svatý Vít**, mm. G. Ch. Strauss von Straussenegg (1668–1672, 1675), AR 6krejcar 1670 (1).

TYROLY, hrabství, **Ferdinand** arcivévoda (1564–1595), mincovna: **Hall**, AR 3krejcar b. l. (1).

Leopold V., jako gubernátor (1619–1625), mincovna: **Hall**, AR 3krejcar b. l. (38).

Leopold V., jako zemský kníže (1625–1632), mincovna: **Hall**, AR 10krejcar 1628 (2); 1630 (1); 1632 (1); AR 3krejcar b. l. (19).

Ferdinand Karel arcivévoda (1632/1646–1662), mincovna: **Hall**, AR 3krejcar 1638 (2); 1639 (20); 1640 (15); 1641 (15); 1642 (24); 1643 (20); 1645 (15); 1646 (9); 1647 (13); 1648 (9); 1649 (8); 1650 (14); 1653 (2); 1656 (2); 1658 (2); 1661 (2).

UHRY, království, **Leopold I.** (1657–1705), mincovna: **Kremnica**, AR 15krejcar 1665 (1); AR 6krejcar 1661 (1); 1667 (2); 1668 (3); 1669 (3); 1670 (6); 1671 (9); 1672 (4); 1673 (1); AR 3krejcar 1662 (2); 1669 (1).

Habsburské soustátí – blíže neurčeno, Ferdinand II. (1619–1637), mincovna: *neurčitelná*, AR 3krejcar 1624 (12); 1625 (3); 1628 (2); 1629 (1); 162? (1); 1631 (1); 1633 (1); 1637 (3); 162? (2); 16?? (2).

Ferdinand III. (1637–1657), mincovna: *neurčitelná*, AR 3krejcar 1640 (1); 1641 (1).

Rodové ražby

Čechy, Albrecht z Valdštejna (1626–1634), mincovna: **Jičín**, mm. J. Reick (1626–1630), AR 3krejcar 1626 (1); 1627 (3); 1628 (9); 1629 (3); 1630 (1); mm. S. Steinmüller (1630–1634), AR 3krejcar 1631 (3); 1632 (2); 1633 (5); mincovna: **Zaháň**, mm. Hans Heinrich Jacob (1629–1631), AR 3krejcar 1629 (6); 1630 (3); 1631 (2).

Čechy, Jindřich Šlik (1612–1650), mincovna: **Planá**, mm. J. Candler (1627–1640), AR 3krejcar 1627 (1); 1628 (2); 1630 (2); 1632 (2); 1634 (2); 1637 (1); 1638 (1); 1639 (3); 16?? (2); mm. K. F. Begner (1643–1649), AR 3krejcar 1649 (1).

Dietrichsteinové, **Zikmund Ludvík** (1631–1664), mincovna: **Štýrský Hradec**, AR 3krejcar 1639 (2); 1645 (1).

Trautson, **Jan František** (1621–1663), AR 3krejcar 1638 (1).

POLSKO, království, **Zikmund III. Vasa** (1587–1632), mincovna: **Malbork**, AR 6groš 1596 (1); mincovna: **Krakov**, AR 6groš 1623 (4); 1624 (2); 1625 (2); 1626 (6); 1627 (1); 162? (2); AR 3krejcar 1616 (1); AR groš 1606 (1); AR 3groš 1621 (5); 1622 (3); 1623 (6); 1624 (9).

ELBLAG, město, **Zikmund III. Vasa** (1587–1632), mincovna: **Elblag**, AR 3groš 1632 (1).

GDAŇSK, město pod polskou vládou, **Zikmund I. Starý** (1506–1548), mincovna: **Gdaňsk**, AR groš 1534 (1). **Štěpán Báthory** (1576–1586), mincovna: **Gdaňsk** (obléžení 1577), AR groš 1577 (1).

Německé země

BAVORSKO, **Albert IV.** (1465–1508), mincovna: **Mnichov**, AR 1/2batzen 1506 (1).

CORVEY, opatství + **HÖXTER**, město, **Kašpar z Hörsellu** (1547–1555), mincovna: **Höxter**, AR mariánský groš 1554 (1).

FALC-ZWEIBRÜCKEN, hrabství, **Jan I.** (1569–1604), mincovna: **Zweibrücken**, AR 1/2batzen 1588 (1).

HAMMELN, město, mincovna: **Hammeln**, AR mariánský groš 1550 (1).

KEMPTEN, město, mincovna: **Kempten**, AR 3krejcar 1552 (1).

MANSFELD, hrabství, **Günther IV.**, **Arnošt II.**, **Hoyer VI.**, **Gebhard VII.** a **Albrecht VII.** (1486–1526), mincovna: **Eisleben**, AR groš 1515 (1).

NASSAU-WEILBURG, **Ludvík** (1593–1625), mincovna: **Kirchheim**, AR 1/2batzen 1594 (1).

NORIMBERK, město, mincovna: **Norimberk**, AR 15krejcar 1622 (1).

REGENSTEIN, hrabství, **Oldřich X.** (1529–1551), mincovna: **Blankenburg**, AR mariánský groš 1550 (1).

SASKO, vévodství, **Bedřich III.**, **Jan** a **Jiří** (1500–1525), mincovna: **Annaberg**, AR groš b. l. z let 1500–1507 (2); mincovna: **Buchholz**, AR groš b. l. z let 1507–1525 (2); AR groš 1525 (1).

SCHAUENBURG a **HOLSTEIN-PINNEBERG**, hrabství, **Arnošt III.** (1601–1622), mincovna: **Oldendorf** nebo **Altona**, AR 12krejcar (Schreckenberger) b. l. s titulem Matyáše (1).

ŠTRASBURK, biskupství, **Karel II. Lotrinský** (1592–1607), mincovna: **Štrasburk**, AR 3krejcar 1603 s titulem Rudolfa II. (1).

VÝCHODNÍ FRÍSKO, knížectví, **Enno III.** (1599–1625), mincovna: **Emden**, AR 5stüber b. l. (1).

Švýcarsko

CHUR, biskupství, **Jan V. Flugi z Aspermontu** (1601–1627), mincovna: **Chur**, AR 3krejcar 1627 (1).

SCHAFFHAUSEN, město, mincovna: **Schaffhausen**, AR batzen 1530 (1).

Spojené nizozemské provincie

KAMPEN, město, mincovna: **Kampen**, AR eskalin (Arendschelling) b. l. s titulem Matyáše (1).

GELDERLAND-BATENBURG, **Maximilian z Bronckhorstu** (1602–1641), mincovna: **Batenburg**, AR eskalin (Arendschelling) b. l. s titulem Matyáše (1).

Zhodnocení nálezu

Vzhledem k tomu, že v tomto příspěvku je prezentován pouze stručný katalog bez rozlišení variant a odkazů na literaturu, je také zhodnocení depotu pouze předběžného charakteru. Detailní analýzu jeho obsahu bude možné provést až po celkovém zpracování celého souboru. Zde se tedy omezujeme na některá základní fakta.

Celkem je v pokladu zastoupeno 2269 mincí, přičemž v první nádobě bylo zastoupeno 784 ražeb a ve druhé 1207 mincí. Z povrchu obou nádob bez rozlišení pochází dalších 278 ražeb. V obou nádobách byly uloženy principiálně stejné mince, tedy stejné ve smyslu identických nominálů,⁶ je zde však řada zřetelných rozdílů. V každém případě je zřejmé, že obě nádoby obsahují jednu peněžní hotovost, nastřádanou společně. Tomu odpovídá také fakt, že nádoby byly v zemi uloženy vedle sebe.

Nejvýraznějším rozdílem v obsahu obou nádob je výhradní zastoupení pražských grošů v nádobě č. 1. Jejich počet (162 ks) je neobvykle vysoký: Jan Lucemburský (1 ks),⁷ Jiří z Poděbrad (2 ks), Vladislav II. Jagellonský (120 ks) a Ferdinand I. (39 ks). Pražské groše tedy tvoří přes 7 % sledované peněžní hotovosti. Přítomnost těchto mincí, jejichž oběh byl úředně zakázán již v roce 1644,⁸ dokládá dlouhodobý zájem o staré a obsahem stříbra kvalitní nominály. V rámci sledovaného pokladu však pražské groše bezpečně reprezentují jeho starší dlouhodobě uchovávanou

⁶ Je prakticky jisté, že původní majitel této peněžní hotovosti nebyl schopen rozlišit mince více než v úrovni nominálu a panovníka, z hlediska peněžní hodnoty nebylo více ani třeba.

⁷ Výskyt ražby Jana Lucemburského v kontextu pražských grošů Vladislava II. a Ferdinanda I. je neobvyklý, neboť groše z první poloviny 14. století byly díky své vyšší hmotnosti i obsahu stříbra již za Václava IV. (1378–1419) prakticky staženy z oběhu a použity jako surovina k další mincovní výrobě.

⁸ Petráň 2013, s. 178.

složku.⁹ V rámci daného regionu byly pražské groše početně zastoupeny rovněž v pokladu Plchůvky (ukryt po roce 1616), kde také reprezentovaly jeho starší složku, pokud ovšem nešlo o samostatný nálezoý soubor.¹⁰

Chronologicky s horizontem pražských grošů souvisejí některé jednotlivě zastoupené slezské a cizí mince – městské vratislavské groše z let 1471–1516, hlohovský groš z let 1499–1506, saské groše z let 1500–1525, bavorský 1/2batzen 1506, biskupský vratislavský groš 1506, mansfeldský groš 1515, schaffhausenský batzen 1530 či gdaňský groš 1534. I v tomto případě jde nepochybně o starší složku sledovaného nálezu.

V omezeném množství jsou v pokladu zastoupeny také mince ze druhé poloviny 16. až z počátku 17. století, reprezentované především cizími ražbami. V nádobě č. 1 byl však zastoupen i bílý groš Rudolfa II. a 24krejcar českých stavů z roku 1619, který je společně s městským vratislavským 24krejcarem 1622 nejvyšším nominálem zastoupeným v depotu. Poměrně zajímavá je absence jinak velmi oblíbených českých bílých a malých grošů, což nepochybně souvisí se způsobem a dobou shromažďování mincí v dané peněžní hotovosti.

Kmen sledovaného depotu představují 3krejcarý, především vládní ražby Ferdinanda II. (1619–1637) a Ferdinanda III. (1637–1657) z mincoven celého habsburského soustátí. Mezi nimi jsou početně zastoupeny i české mincovny, odrážející intenzivní produkci tohoto nominálu v průběhu třicetileté války. Tyto ražby byly tradičně označovány jako groše a šlo o velice oblíbený nominál střední hodnoty. Zajímavý je vysoký podíl kladských 3krejcarů Ferdinanda III. z let 1627–1637 (44 ks), tedy z období jeho vlády jako českého a uherského krále (1627–1637) za života jeho otce Ferdinanda II. Výrazné zastoupení ve sledovaném pokladu (1,9 %) může odrážet geografickou blízkost Kladska. K habsburským ražbám patří rovněž 3krejcarý tyrolských arcivévodů, doplněné 10krejcarý z let 1628, 1630 a 1632. Z obecného i peněžního pohledu odráží dominantní zastoupení 3krejcarů habsburského soustátí změnu struktury oběživa tohoto území ve druhé čtvrtině 17. století, kdy došlo k systematickému vytlačení cizích mincí ze struktury dobově aktuálního oběživa. Tím se zřetelně liší doba okolo poloviny 17. století od předchozího období, kdy cizí mince v Čechách zcela převažovaly. V rámci sledovaného depotu je zřetelná naprostá absence krejcarů a dalších nižších nominálů, které nebyly v této peněžní hotovosti záměrně tezaurovány.

⁹ Hypoteticky nelze vyloučit, že pražské groše se do tohoto souboru dostaly jako starší nálezoová složka z nějakého dobově odkrytého depotu, to je ale jen málo pravděpodobné.

¹⁰ *Militký – Černohorský – Vích 2018*, s. 230–241.

Tab. 1. Zastoupení mincí Leopolda I. (1657–1705) v nálezu.

	Mincovna	Nominál	Nádoba 1	Nádoba 2	Povrch
Čechy	<i>Praha</i>	15krejcar	3		
	<i>Kutná Hora</i>	3krejcar	2		
Slezsko	<i>Vratislav</i>	15krejcar	10		2
		6krejcar			2
		3krejcar	6		9
Kladsko	<i>Kladsko</i>	6krejcar			1
		3krejcar	2		
Dolní Rakousy	<i>Videň</i>	15krejcar	12		
		6krejcar			1
		3krejcar		1	7
Horní Rakousy	<i>Neuburg</i>	3krejcar		1	1
Štýrsko	<i>Štýrský Hradec</i>	6krejcar			1
		3krejcar			1
Korutany	<i>Svatý Vít</i>	6krejcar			1
Uhry	<i>Kremnica</i>	15krejcar	1		
		6krejcar	3	2	24
		3krejcar	1		2
Celkem			40	4	52

Nejmladší habsburskou složku a také vůbec nejmladší ražby zastoupené v nálezu reprezentují mince Leopolda I. (1657–1705) v celkovém počtu 96 kusů (4,2 %), nebyly však zastoupeny v obou nádobách rovnoměrně. V nádobě č. 1 jich bylo 40, zatímco v nádobě č. 2 pouhé čtyři exempláře (tab. 1). Dalšíh 52 exemplářů pochází ze souboru z povrchu nádob, možná především z nádoby č. 1, což již nelze doložit.

Nerovnoměrné rozložení mincí zřejmě není náhodné, ale přesný důvod neznáme. Jsou zde zastoupeny mincovny Praha (3 ks), Kutná Hora (2 ks), Vratislav (29 ks), Kladsko (3 ks), Videň (21 ks), Neuburg (2 ks), Štýrský Hradec (2 ks), Svatý Vít (1 ks) a Kremnica (33 ks). Geografické rozložení do značné míry reflektuje výši mincovní produkce, vysoký objem ražby v Kremnici nesnižuje ani značná vzdálenost od této mincovny. Kromě tradičních 3krejcarů (33 ks) zde jsou zastoupeny také nově zavedené 6krejcare (35 ks) a 15krejcare (28 ks). Je zřejmé, že pro majitele peněžní hotovosti představovaly 15 krejcare a 6krejcare nejvyšší běžně dosažitelné nominály, které byly v nižším sociálním prostředí velice oblíbené.

Mezi ražbami Leopolda I. jsou zastoupeny také mince s nejmladšími letopočty z depotu: 1665 (7 ks), 1667 (6 ks), 1668 (5 ks), 1669 (10 ks), 1670 (12 ks); 1671 (9 ks), 1672 (6 ks) a 1673 (1 ks). K nim lze připočítat ještě dva 3krejcare olomouckého biskupství z roku 1670 a dva 3krejcare slezského lehnicko-břežského knížectví z let 1668 a 1670. Je zajímavé, že v povrchové složce pokladu je doložen vysoký podíl nejmladších ražeb, zvláště Leopoldových kremnických 6krejcarů: 1661 (1); 1667 (1); 1668 (2); 1669 (3); 1670 (5); 1671 (8); 1672 (3); 1673 (1). To by mohlo naznačovat, že mince byly do nádob přidávány postupně a nejmladší ražby byly tak koncentrovány při povrchu nádob.

Specifickou kategorií reprezentují rodové 3krejcare, které byly paralelně s vládní mincí běžnou součástí struktury oběživa. Celkem 38 kusy jsou zde zastoupeny 3krejcare Albrechta z Valdštejna (1626–1634) z let 1626–1633, přičemž z mincovny Jičín pochází 27 mincí a z mincovny Zaháň 11 kusů. Je zřejmé, že Valdštejnovy 3krejcare byly skutečně intenzivně zapojeny do peněžního oběhu, neboť např. v rámci sledovaného pokladu reprezentují 1,7 %. Snahy po roce 1634 o stažení těchto ražeb z oběhu zřejmě nebyly příliš úspěšné. V mincovně Planá byly raženy 3krejcare Jindřicha Šlika (1612–1650) z let 1627–1649, reprezentované 17 exempláři, které v rámci sledovaného souboru představují 0,7 %. Dostí početně byly 3krejcare Albrechta z Valdštejna a Jindřicha Šlika zastoupeny např. ve velkém, nově zveřejněném depotu z Vysoké u Jevíčka, obsahujícím celkem 7091 mincí.¹¹ Rodové ražby v depotu Rzy doplňuje 3krejcar 1638 Jana Františka z Trautsonu (1621–1663) a tři 3krejcare z let 1639 a 1645 Zikmunda Ludvíka z Dietrichsteinu (1631–1664), ražené v mincovně Štýrský Hradec.

Součástí obsahu sledovaného pokladu jsou také ražby slezských knížectví. Hlohov reprezentuje groš Zikmunda I. Starého z let 1499–1506. Knižectví Lehnicko-Břežsko je zastoupeno dvěma groši Bedřicha II. (1505–1547), 3krejcare z let 1653–1658 (13 ks) Jiřího III., Ludvíka IV. a Kristiána (1639–1663), čtyřmi 3krejcare a jedním 15krejcarem z let 1661–1663 Jiřího III. (1654–1664) a čtyřmi 3krejcare Kristiána Wołowského (1654–1664) z let 1661–1670. Dvěma 3krejcare z let 1614 a 1616 je zastoupeno knížectví Minsterbersko-Olešnicko. Opolsko-ratibořské knížectví reprezentuje jeden 3krejcar 1661. Opavské knížectví je reprezentováno čtyřmi 3krejcare 1629 a těšínské knížectví jediným 3krejcarem 1611. Ražby slezských knížectví tvoří pravidelnou součást depotů z průběhu 17. století na českém území.

Třemi ražbami je v nálezů zastoupeno olomoucké biskupství reprezentované 3krejcarem 1650 Leopolda Viléma (1637–1662) z mincovny Kroměříž a dvěma 3krejcare Karla II. Liechtensteina (1664–1695) z roku 1670 raženými ve stejné mincovně.

Jak již bylo naznačeno, cizí ražby jsou ve sledovaném pokladu zastoupeny jen malým podílem a výrazně jsou mezi nimi zastoupeny ražby z průběhu 16. století – může se jednat o starší složku sledované peněžní hotovosti. Nejpočetněji jsou zde přítomny polské ražby Zikmunda III. Vasy, a to 6groše (18 ks), 3groše (23 ks), groš (1 ks) a 3krejcar (1 ks) z let 1596–1627, ražené v Malborku, a především v Krakově. Poněkud neobvyklá je přítomnost norimberského 15krejcaru 1622.

Součástí sledovaného depotu jsou také keramické nádoby použité jako schránky pro uložení mincí do země. Nádob č. 1 je keramický hrnek vejčitého tvaru s páskovým uchem s vnějším neglazovaným povrchem, vnitřní stěna je pokryta glazurou okrové barvy (obr. 4). Jde o běžnou hrnčířskou produkci určenou pro kuchyňskou výbavu ve venkovském i měšťanském prostředí. Analogické tvary známe

¹¹ Grossmannová – Němcová 2024, s. 194–199, č. 1903–1970 (Valdštejn); s. 199–203, č. 1971–2009 (Šlik).

jíž z depotů z průběhu 20. let 17. století, např. Dobříkov,¹² Slaný¹³ či Ronov nad Doubravou.¹⁴ Je zřejmé, že jejich produkce prakticky ve stejné podobě pokračovala i do druhé poloviny 17. století, jak dokládá depot Rzy. K nádobě byla přiložena také keramická poklice (obr. 5). Jde o tvar vyráběný od pozdního středověku až do novověku, což dobře ilustruje i zde prezentovaný exemplář. Nádoba č. 2 je keramický džbánec vejčitého tvaru s páskovým uchem. Jde o kvalitní hrnčířskou produkci s malovanou výzdobou na světlé glazure, tvořenou v dolní části hnědými vodorovnými liniemi s vlnicí, na výduti a podhrdlí s napodobeninou hnědého a zeleného mramorování a svislými hnědými svazky linií na hrdle (obr. 7–8). Dobrým příkladem mramorovaného dekoru je nádoba z depotu Horní Rápotice, ukrytého po roce 1642.¹⁵ Obecně platí, že takto náročně dekorovaná hrnčina se vyskytuje poměrně vzácně a reprezentovala kvalitní hrnčířské zboží období od druhé poloviny 16. do první poloviny 17. století.¹⁶ Prostřednictvím depotu Rzy lze rozšířit dataci takto dekorovaných tvarů také do druhé poloviny 17. století. Nádoba č. 2 byla zřejmě kryta provizorní poklicí v podobě sekundárně použité spodní části nádoby s glazurou na vnitřní stěně (obr. 9).

Nejmladší mincí zastoupenou v depotu Rzy je uherský 6krejcar Leopolda I. z roku 1673. Někdy po tomto roce musel být nález uložen do země. Důvody ukrytí, a především nevyzvednutí sledované peněžní hotovosti jsou dnes nezjistitelné. Spíše se však jedná o nález bez přímé vazby na konkrétní vojenské ohrožení, které pro danou oblast v první polovině 70. let 17. století není historicky doloženo. Je tedy pravděpodobné, že jde o jeden z mnoha příkladů, kdy zakopání finanční hotovosti odráží běžný zvyk manipulace s penězi, které s ohledem na absenci bankovního systému nebylo možné jako volná finanční depozita jinak zajistit a ochránit. V úvahu hypoteticky přichází také např. zatažené dědictví atp.

Z nálezové polohy je zřejmé, že jde o depot ukrytý ve volné neosídlené krajině, patrně již v 17. století v zalesněném prostoru. Velmi pravděpodobně se zde nacházel nějaký dobře identifikovatelný bod, patrně strom, u kterého byly mince zakopány. Z nálezové situace nelze doložit, zda byly mince do země uloženy jednorázově, anebo se k nim jejich majitel opakovaně vracel. Rozbité horní části nádob mohou indikovat opakované otevírání místa ukrytých peněz. Nelze však vyloučit, že k poškození nádob došlo prorůstáním kořenů stromů – to je však méně pravděpodobné, neboť spodní části nádob zůstaly celé.

Depoty uložené do země ve volné nezastavěné krajině jsou typické pro venkovské prostředí, neboť venkované byly odkázány na ukrývání svých peněžních úspor ve svých domech, v jejich zázemí nebo velmi často ve volné krajině.¹⁷ Místo ukrytí sledovaného nálezu se nachází při okraji rozsáhlého polesí ležícího mezi řekami

¹² Radoměřský – Richter 1974, s. 154–155, č. 193.

¹³ Radoměřský – Richter 1974, s. 155–156, č. 195.

¹⁴ Ryšková 2017, s. 117, č. 53.

¹⁵ Militký et al. 2020, s. 18–19.

¹⁶ Militký et al. 2020, s. 176.

¹⁷ Např. Militký 2005, s. 49–50; Militký et al. 2020, s. 186–187.

Tichá Orlice a Loučná severozápadně od Chocně a táhnoucího se přes Horní Jelení k Borohrádku. Kromě jmenovaných lokalit se v tomto zalesněném prostoru menší vsi prakticky nevyskytují, vesnice s polnostmi jsou však soustředěny při okrajích tohoto lesního komplexu. Na jižní hraně lesa leží několik vsí, mezi nimi i sledované Rzy. U zkoumaného pokladu tedy narážíme na otázku, s kterou z těchto vsí sledovaný poklad souvisí. Místo nálezů dnes leží na k. ú. obce Rzy, která je v písemných pramenech poprvé připomínána až v roce 1546.¹⁸ V úvahu však připadá i nedaleký Dobříkov, kde stála tvrz a je zde dochováno tvrziště,¹⁹ ve kterém je roku 1356 doložen Pysko z Dobříkova.²⁰ Odtamtud pochází také doposud nepublikovaný depot mincí v nádobě,²¹ ukrytý po roce 1619, který obsahoval české a cizí tolarové mince.²² Ve vztahu k majiteli peněžní hotovosti se jako méně pravděpodobné jeví vzdálenější vsi Týnišťko, doložené poprvé roku 1399,²³ a ves Jaroslav s prvou zmínkou z roku 1399.²⁴ Odkud tedy pocházel majitel sledované peněžní hotovosti, nelze s jistotou zjistit, ves Rzy se nicméně jeví jako nejpravděpodobnější. Nominálové složení nálezů jen podporuje předpoklad, že jeho vlastník pocházel z venkovského prostředí. Jak již bylo uvedeno, mince byly zakopány na dobově neosídleném místě, neboť z okolí jsou známy pouze ojedinělé nálezy z pravěku (bronzová sekera)²⁵ a vrcholného středověku (ostruha a hrot kopí)²⁶.

Nález z k. ú. Rzy představuje velmi zajímavou sondu do struktury oběživa ve východních Čechách v době po skončení třicetileté války. Výrazný podíl pražských grošů a dominance z větší části o jednu generaci starších 3krejcarů naznačuje, že máme před sebou dlouhodobě strádanou finanční, patrně rodinnou hotovost, jejíž počátky sahají o několik desetiletí zpět. Absence zlatých nominálů a tolarů plně koresponduje s jinými nálezy akumulovanými ve venkovském prostředí, kde nejrozšířenějším tezaurovaným nominálem byly 3krejcarý, tradičně označované jako groše. Ve sledovaném pokladu také zcela chybí nejdrobnější nominály (krejcarý a jejich díly), které nebyly předmětem tezaurace. Do jisté míry typická je skutečnost, že nejmladší mince bývají v nálezech zastoupeny jen menším dílem. Právě proto je zde také nižší zastoupení mincí Leopolda I. (96 ks; 4,2 %), které však zároveň reprezentují také vyšší nominály – 15krejcarý a 6krejcarý. Z geografického hlediska je v nálezů dobře sledovatelný jev vytlačení cizích mincí z oběhu v Čechách v průběhu druhé čtvrtiny 17. století. Zároveň však dochází k poklesu podílu českých mincoven na pouhých 8 %, jak je zřejmé v českých nálezech z let 1618–1648.²⁷ Tento pokles odráží nižší produkci českých mincoven a rostoucí vliv

¹⁸ *Profous* 1951, s. 629.

¹⁹ *Mušil* 1995, s. 23–24; <https://isad.npu.cz/dobrikov-intravilan-tvrz-14087>.

²⁰ *Profous* 1947, s. 402. Tvrz zanikla v 17. století.

²¹ Depot je uložen v Regionálním muzeu ve Vysokém Mýtě.

²² *Radoměřský – Richter* 1974, s. 154–155, č. 193.

²³ *Profous* 1957, s. 412.

²⁴ *Profous* 1949, s. 103.

²⁵ *Vich* 2019, s. 43.

²⁶ *Vich* 2019, s. 61.

²⁷ *Kostlán* 1986, s. 207.

mincí rakouských (Dolní Rakousy, Tyroly, Štýrsko, Korutany).²⁸ V souvislosti se sledovaným depotem bude po jeho podrobném zpracování velmi zajímavé statistické srovnání s nově publikovaným pokladem Vysoká u Jevíčka, ukrytém po roce 1671, tedy prakticky ve stejné době. I zde se totiž setkáváme s výrazně zastoupenou starší složkou, reprezentovanou mj. 3krejcary Ferdinanda II. (1619–1637) a Ferdinanda III. (1637–1657).²⁹ V každém případě však nález Rzy představuje významnou sondu do struktury oběživa ve venkovském prostředí východních Čech ve druhé polovině 17. století.³⁰

Literatura

- Brádle, V. 2011: Struktura oběživa v Čechách druhé poloviny 17. století. K výpovědní hodnotě nálezů mincí. Numismatický sborník 25, s. 81–136.
- Grossmannová, D. – Němcová, J. 2024: Poklad z Vysoké u Jevíčka. Největší známý mincovní depot ze 17. století. Litomyšl – Brno.
- Hradil et al. 2023: Hradil, F. – Militký, J. – Březinová, H. – Janiš, D. – John, J. – Langová, J. – Malarczyk, D. – Melich, T. 2023: Peníze od Čertovy skály. Poklad raně novověkých mincí z Fryštáku – Horní Vsi. Olomouc.
- Kostlán, A. 1986: Nálezy mincí českého prostředí z období třicetileté války jako historický pramen. Příspěvek k aplikaci matematických metod při rozboru historických hromadných pramenů pozdního feudalismu. Numismatický sborník 17, s. 191–236.
- Militký, J. 2005: Nálezy mincí na Českokrumlovsku. Sborník Národního muzea. Řada A – Historie 59, s. 1–88.
- Militký, J. – Černohorský, O. – Vích, D. 2018: Raně novověký depot mincí z Plchůvek (okr. Ústí nad Orlicí). Numismatický sborník 32/2, s. 155–252.
- Militký et al. 2020: Militký, J. – Hradil, F. – Knápek, A. – Novák, V. – Smíšek, K. – Vilímc, E. 2020: Poklad mincí z doby třicetileté války z Horních Rápotic. Praha – Havlíčkův Brod.
- Militký, J. – Schneider, P. 2020: Znalecký posudek č. 42/2020/HM ke stanovení kulturně-historické hodnoty depotu mincí z obce Rzy (okr. Ústí nad Orlicí). Národní muzeum. Praha (nepublikovaný rukopis).
- Musil, F. 1995: Hradý, tvrže a zámky okresu Ústí nad Orlicí. Ústí nad Orlicí.
- Petráň, Z. 2013: Ilustrovaná encyklopedie české, moravské a slezské numismatiky. Praha.
- Profous, A. 1947–1957: Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny. Díl I – IV. Praha.
- Radoměřský, P. – Richter, M. 1974: Korpus české středověké keramiky datované mincemi. Sborník Národního muzea v Praze. Řada A – Historie 28, s. 57–168.
- Ryšková, A. 2017: Opory absolutní chronologie keramiky v Čechách 11.–16. století. Univerzita Karlova. Filozofická fakulta. Ústav pro archeologii. Bakalářská práce (nepublikovaný rukopis).
- Vích, D. 2017: Ojedinelé nálezy ze středověku a staršího novověku z českomoravského pomezí a z východních Čech. Archeologie východních Čech 13, s. 55–92.

²⁸ Hradil et al. 2023, s. 80.

²⁹ Grossmannová – Němcová 2024, s. 58–61.

³⁰ K problematice obecně: Brádle 2011.

- Vích, D. 2018: Nálezová zpráva. Rzy (okr. Ústí nad Orlicí). Náhodný nález mincovního depotu. Regionální muzeum ve Vysokém Mýtu. Vysoké Mýto (nepublikovaný rukopis).
 Vích, D. 2019: Rozoráný depot ze Zářecké Lhoty a další nálezy kovové industrie doby bronzové z Choceňska. *Archeologie východních Čech* 19, s. 39–53.

Summary

Preliminary Report on an Early Modern Era Coin Find from the Village of Rzy (Ústí nad Orlicí Distr.).

The hoard was discovered accidentally on 2nd April 2018 in a forest situated approximately 800 m south-south-west from the village of Rzy. The staff of the Archaeological Department of the Regional Museum in Vysoké Mýto conducted an archaeological survey at the site; subsequently, the coins were processed in the Numismatic Department of the National Museum to the level of an expert opinion. Since this important find has not yet been described and evaluated in detail, a preliminary report is presented in this article at least.

The coins were concealed within two ceramic vessels, one of which was covered with a lid. The first, unglazed container represents common pottery work; the second one, glazed and painted, is of substantially higher quality and considerably rare.

The total number of coins in the hoard was 2,269 coins including 784 pieces in the first container; 1,207 in the second one; and 278 additional pieces placed above them. The pieces stored within both vessels were basically of equal denominations, however, certain differences occur, the most striking one being the fact that the vessel no. 1 included also the earliest part of the hoard – 162 Prague groschen, representing more than 7% of the whole cash. Since these denominations were banned officially in the 1644, their presence attests to a long-term interest in old and high-quality silver coins. Contemporary to the Prague groschen are the Silesian and foreign issues from 1471–1516 to 1534. In a limited number, foreign coins from the 2nd half of the 16th to the beginning of the 17th centuries also occur in the hoard. The vessel no. 1 also contained a white groschen of Rudolph II and 24-kreuzer of the Bohemian Estates from 1619, which, together with the 24-kreuzer of the city of Wroclaw from 1622, represent the highest denominations in the whole assemblage.

The stem of the hoard represent 3-kreuzers of Ferdinand II (1619–1637) and Ferdinand III (1637–1657) struck in various mints of the Habsburg confederation, including the coins issued in Bohemia, which reflects the intense production of this denomination during the Thirty Years' War and corresponds to the change in the structure of the currency in this region during the 2nd quarter of the 17th century when the foreign coins were systematically eliminated from the circulation.

Family coinage is represented with Adalbert of Wallenstein (1626–1634) and Henry Schlick (1612–1650), John Francis of Trautson (1621–1663) and Sigismund Louis of Dietrichstein (1631–1664). The issues of Silesian duchies are quite common in the 17th century hoards from the territory of the Czech Republic. Foreign production is represented with several coins of Sigismund III Vasa and a 15-kreuzer of the city of Nuremberg.

The latest pieces in the hoard, predominately the issues of Leopold I (1657–1705), counting 96 coins (4,2%), were minted between 1665 and 1673; the geographical representation of mints corresponds to the volume of their production. Besides 3-kreuzers, 6-kreuzers and very popular 15-kreuzers are also present – these were apparently the highest coins

available to the original owner of the cash. The absence of gold and silver denominations corresponds to the composition of other rural hoards of that time.

The latest pieces were placed at the top of the find which indicates that they were added successively to the vessels. The Hungarian 6-kreuzer of Leopold I from 1673 gives the *terminus post quem* for burying the hoard. The reasons for its hiding remain unknown. The original owner may have come from the village of Rzy or its neighbourhood. At any rate, the Rzy Hoard represents a single cash and provides an insight into the monetary system of East Bohemia following the end of the Thirty Years' War.

doc. PhDr. Jiří Militký, Ph.D., DSc.
Národní muzeum, numismatické oddělení
Vinohradská 1, 110 00 Praha 1
militky.jiri@seznam.cz
ORCID 0000-0002-9654-6061

PhDr. David Vích, Ph.D.
Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě
A. V. Šembery 125, 556 01 Vysoké Mýto
dvich@centrum.cz